

Inleiding

Eind 2018 is in opdracht van de Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Brielle (PGB) de Werkgroep Beleidsplan geformeerd. De werkgroep heeft als opdracht mee gekregen: het opstellen van een nieuw beleidsplan voor de PGB voor de periode 2019 – 2024. Dit als opvolger van het vorige beleidsplan (2012 – 2017).

De werkgroep heeft de volgende stappen gezet om te komen tot het voorliggende beleidsplan.

- Eerst is begonnen met enkele bezinningsbijeenkomsten in de werkgroep zelf.
- Daarna is de Kerkenraad in deze bezinning betrokken.
- Vervolgens was er op 10 maart 2019 een korte presentatie in het Gemeenteberaad.
- Op 30 maart is een bezinningsdag gehouden met de Kerkenraad en de werkgroep.
- Hierop volgend zijn er diverse bijeenkomsten van de werkgroep gehouden, waarin is gewerkt aan de invulling van dit beleidsplan.
- Tussentijds is de Kerkenraad regelmatig over de vorderingen bijgepraat.
- De concept beleidsvisie is besproken in de Kerkenraad.
- Presentatie hiervan in Gemeenteberaad 10 november 2019, met interactie en gesprek
- Daarna heeft weer bespreking plaatsgevonden in de Kerkenraad
- Er hebben sinds december 2019 diverse vervolggesprekken plaatsgevonden in de werkgroep Beleidsplan.
- Hierbij is procesmatige begeleiding geboden door interim-predikant Johan van Holten.
- Dit heeft geleid tot omvorming van de concept beleidsvisie naar het beleidsplan, middels dit document en een bijbehorende (powerpoint) presentatie.

De Protestantse Gemeente Brielle en visie op gemeente zijn

De PGB is een gemeente met een grote diversiteit. In 1993 ontstaan als een Samen Op Weg gemeente en sinds 2004 een gemeente binnen de Protestantse Kerk Nederland (PKN). In eerste instantie alleen binnen Brielle; in 2015 is de PKN gemeente Vierpolders samengegaan in de PGB. Het directe ‘werkgebied’ van de PGB strekt zich dus uit tot Brielle en Vierpolders; Zwartewaal is kerkelijk onderdeel van de kerkelijke buurgemeente Tweestromenland.

Het ledental is in de loop van de afgelopen jaren verder afgenomen; zie bijlage 1. Hetzelfde kan geconcludeerd worden over het kerkbezoek. De vergrijzing heeft zich in de afgelopen beleidsperiode verder voortgezet. Zowel in het ledenbestand als in de kerkdiensten zijn de leeftijdsgroepen tot 40 jaar steeds minder vertegenwoordigd. Deze tendens was in het vorige beleidsplan al geconstateerd en uitgebreid besproken, maar de situatie is duidelijk urgenter geworden. Het heeft consequenties voor het gemeente-zijn. Het noopt tot het maken van keuzes in de komende jaren (2020 – 2024), keuzes die binnen dit beleidsplan voorgesteld worden.

Vanaf de eerste tot en met de laatste letter gaat de Bijbel over het bevrijdend spreken en handelen van God. Mozes en de Profeten hebben daarvan getuigd, Jezus heeft dit in navolging van hen verwoord en belichaamd. De kerk is geroepen om in navolging van Jezus dit bevrijdend spreken en handelen hoorbaar en zichtbaar te maken in de wereld. Een spreken en handelen waarin getuigd wordt van ons geloof in de komende ‘nieuwe aarde’.

Dit spreken en handelen is de leidraad van ons gemeente-zijn. Voor dit beleidsplan en ons gemeente-zijn onderscheiden we vier aspecten. Deze worden in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt.

Het gaat om vier aspecten van gemeente zijn, namelijk:

- Gemeente als vindplaats van nieuwe aarde
- Gemeente als vierplaats van nieuwe aarde
- Gemeente als leerplaats van nieuwe aarde
- Gemeente als werkplaats van nieuwe aarde

Vindplaats van nieuwe aarde

De gemeente zal een plek zijn waar mensen een gemeenschap vormen waarin Gods liefde wordt ervaren: open en toegankelijk. Mensen kunnen zijn wie ze zijn. Dat doet recht aan de grote diversiteit van onze gemeente en van de maatschappij. Wij willen een schuilplaats bieden en zijn en ons verantwoordelijk weten voor elkaar en voor wie maar op onze weg komen. Niemand blijft ongehoord of ongezien. Het kerkgebouw is de plek waarin dat zichtbaar gestalte krijgt, maar uiteraard is dat niet enkel aan deze locatie gebonden.

In het pastoraat krijgt de vindplaats vooral vorm in ‘omzien naar elkaar’. Een taak die niet uitsluitend is weggelegd voor ambtsdragers en contactpersonen. Deze verantwoordelijkheid dragen we met elkaar, met de hele gemeente. Alle gemeenteleden zijn de ogen, oren, handen en schouders van onze gemeente. Het spreekt vanzelf dat we ook een verantwoordelijkheid hebben voor mensen buiten de kerk in de Brielse samenleving. Ook zij kunnen een beroep doen op ons luisterend oor en onze helpende handen. In ons omzien naar elkaar ligt de focus op de oudere gemeenteleden, maar ook op anderen die aandacht behoeven vanwege hun persoonlijke situatie. We gaan hiervoor extra aandacht besteden aan de toerusting en onderlinge uitwisseling van ambtsdragers en contactpersonen.

Voor het vervullen van het pastoraat – naast de hiervoor genoemde aspecten ook zichtbaar in kerkdiensten, groothuisbezoek, ‘kerk naar buiten’ etc. – zullen we één fte predikantsplaats invullen.

Ook in het diaconaat wordt onze verantwoordelijkheid voor elkaar zichtbaar. Binnen onze eigen gemeente en binnen en buiten Brielle. Dit gebeurt nu al in bijvoorbeeld het organiseren van maaltijden, in de voedselbank en allerlei vormen van materiële hulp. De diaconie biedt daarnaast financiële ondersteuning aan activiteiten van anderen die door de PGB zijn aangemerkt als ‘goede doelen’. De diaconale activiteiten zullen we verder versterken en zichtbaar maken. We nemen het initiatief voor een diaconaal inloophuis in de Sjoel. Een tastbare plek voor ontmoeting, steun en om op verhaal te kunnen komen. Afhankelijk van de concrete invulling in het komend jaar zal hiervoor een diaconaal werker worden aangesteld. Ook zullen we maaltijden gaan organiseren voor verschillende leeftijdsgroepen.

Samengevat:

- *Open en toegankelijk, met ruimte voor diversiteit*
- *Verantwoordelijkheid voor elkaar, ook buiten PGB*
- *Pastoraat / omzien naar elkaar; focus op ouderen*
  - *Alle gemeenteleden ogen, oren, handen en schouders gemeente*
  - *Toerusting en uitwisseling contactpersonen / ambtsdragers*
- *Invulling één fte predikantsplaats*
- *Inrichten diaconaal inloophuis in Sjoel, mogelijk met diaconaal werker*
- *Ondersteuning ‘goede doelen’*
- *Initiatief maaltijden voor diverse leeftijdsgroepen*

Vierplaats van nieuwe aarde

In de gemeente vieren en belijden de bevrijdende Liefde. Dit doen we vanuit het Woord van de Eeuwige. Het Woord wordt gelezen en uitgelegd en we zoeken met elkaar naar toepassing in ons eigen leven en in deze tijd. Het Woord wordt bezongen, muzikaal omspeeld en uitgebeeld in de samenbindende Maaltijd van de Heer. In ons bidden hebben de nieuwe aarde en de noden van de hedendaagse wereld nadrukkelijk een plek.

Voor steeds meer gemeenteleden – met name de jongere generaties – is de traditionele eredienst weinig aansprekend; zowel op inhoud, vormgeving en liederenkeuze. Wij willen recht doen aan de diversiteit binnen onze gemeente en aan de verschillende behoeften om het christen-zijn met elkaar te beleven en vieren. Er wordt een grotere diversiteit aangebracht in de diensten, met meer betrokkenheid van de gemeenteleden. Diversiteit in liturgie, liederen en muziek, preek en lezingen en leesrooster. Van traditioneel met alle vaste onderdelen van de liturgie tot meer vernieuwend. Daarnaast gaan we samen met gemeenteleden diverse vormen van vieren organiseren, ook op andere momenten en plekken en in andere vormen en met meer ruimte voor een andere invulling. Vieringen waarin kenmerkende aspecten van wat genoemd wordt ‘de eredienst’ niet per se zijn opgenomen. Voorbeelden hiervan kennen we inmiddels al zoals vastenmaaltijd, Even Song, adventsproject en hagenpreek. De verscheidenheid in leeftijdsgroepen en geloofsbeelden zullen daarbij mede bepalend zijn.

De Werkgroep Eredienst zal worden uitgebreid om samen met de gemeente invulling te geven aan een grotere diversiteit in diensten en vieringen.

Samengevat:

- *Diversiteit aanbrengen in de diensten*
  - *liturgie, muziek, liederen, preken, leesrooster*
- *Van traditioneel tot meer vernieuwend*
- *Ruimte verscheidenheid geloofsbeelden*
- *Grotere betrokkenheid gemeenteleden bij diensten en vieringen*
- *Andere vieringen met ruimte voor experiment*
  - *O.a. Adventsproject, Even Song, Hagenpreek, vastenmaaltijd*
- *Uitbreiding werkgroep Eredienst*

Leerplaats van nieuwe aarde

Wat heeft het geloof voor betekenis in ons dagelijks leven, in ons mens-zijn en in onze rol in de samenleving? Er bestaat in deze tijd veel verlegenheid. Dat betreft de indringende geloofsvragen waar de kerk en dus ook de PGB mee geconfronteerd wordt. Geloofsbeelden worden van kritische vragen voorzien. Velen weten zich niet meer zo goed raad met hun geloof. Zonder permanent leerproces, openstaan voor nieuwe inzichten en durven veranderen dreigt inhoudelijke verschraling met betrekking tot essentiële vragen, zowel vanuit geloof als vanuit maatschappij. Dit leren kan in vele vormen: in de kerkdienst en pastoraat, in gespreksgroepen, kringwerk, leerhuis en andere bijbelstudievormen, catechese. We willen – ook buiten diensten en vieringen – een plek bieden voor bezinning.

Leren willen we vormgeven op een open, vragende manier. Laagdrempelig en niet dogmatisch. Met elkaar in gesprek gaan over geloofs- en godsbeelden en over vragen en twijfels. Daarnaast willen we ons ook bezig houden met maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen. Ook daarin kan de Bijbelse boodschap van betekenis zijn. Om enkele thema's te noemen: ethische en medische vraagstukken en negatieve ontwikkelingen in de samenleving, zoals verruwing, racisme, antisemitisme, verhoudingen rijk en arm, etc. Hierin zullen we samenwerking zoeken met anderen die daar vanuit een eigen perspectief al mee bezig zijn, zoals andere kerkgenootschappen als de Vrijzinnigen Brielle en de RK kerk en met maatschappelijke organisaties. We streven ernaar om ook mensen van buiten de kerken te betrekken bij ons leren en ons zoeken, onder andere door het organiseren van thematische bijeenkomsten.

Samengevat:

- *Betekenis geloof in ons dagelijks leven*
- *Permanent leren*
- *Plek voor bezinning*
- *Laagdrempelig en niet dogmatisch*
- *Gesprek over geloofs- en godsbeelden / vragen en twijfels*
- *Maatschappelijke vraagstukken / verbinding kerk - maatschappij*
- *Samenwerking met anderen (bv. NPB, RK, maatschappelijke org.)*

Werkplaats van nieuwe aarde

Als kerk zijn we actief en zichtbaar, zowel binnen onze eigen gemeenschap als daarbuiten. Christen en medemens zijn we binnen en buiten de kerk, ook in ons werk en bij onze andere activiteiten. In ons doen en handelen zijn we allemaal van betekenis en is ieders bijdrage – klein of groot – de moeite waard. Onder het motto ‘kerk naar buiten’ willen wij zichtbaar zijn in de Brielse samenleving, in houding, gedrag en daad. Als kerk hebben wij een roeping en een verantwoordelijkheid naar elkaar toe en naar anderen. Wat kan en moet er gedaan worden en wat kunnen wij bijdragen aan de Brielse samenleving, de regio en de wereld?

De plek van de kerk in de samenleving is niet meer vanzelfsprekend. Dat geldt in toenemende mate ook voor (jongere) mensen die wel zijn opgegroeid binnen onze kerkelijke traditie. Voor en met deze groeiende groep aan de randen van onze kerkelijke gemeente zullen we de vorming van een Pioniersplek faciliteren. Een plek waar het geloof op een niet-traditionele manier wordt doorgegeven en ontmoeting centraal staat. De Pioniersplek zal zich vooral richten op jonge gezinnen en op jeugd en jongeren.

De werkplaats vormen wij niet alleen. We zullen samenwerking zoeken met andere kerk- en geloofsgemeenschappen in Brielle en in de regio. We zullen bijeenkomsten organiseren om te verkennen hoe we als (PKN) kerken op Voorne elkaars kracht kunnen benutten en op meer fronten kunnen samenwerken.

Voor het werk binnen en buiten de kerk blijven ambtsdragers nodig, maar wordt ook de inzet van andere kerkleden van groot belang. We zullen meer activiteiten op een projectmatige manier vormgeven om nóg meer mensen – jong en oud – te betrekken. We starten een vacaturebank voor vrijwilligers, waarbij we ons ook richten op mensen die niet-kerkelijk zijn.

We stellen een communicatieplan op gericht op meer verbinding binnen de kerk en naar buiten. Daarbij kijken we o.a. naar het kerkblad, het vernieuwen van de website en het inzetten van sociale media. We gaan meer aandacht besteden aan publiciteit in lokale media.

Samengevat:

- *Kerk en gemeenteleden: actief en zichtbaar*
- *Medemens zijn: iedereen telt mee*
- *Kerk naar buiten in houding, gedrag en daad*
- *Vorming Pioniersplek faciliteren: ontmoeting en doorgeven geloof*
  - *Jonge gezinnen / jeugd en jongeren(werk)*
- *Samenwerking kerken Brielle / Voorne / PKN*
  - *Hoe kunnen we elkaars kracht benutten?*
- *Meer mensen betrekken via projectmatig werken*
- *Vacaturebank vrijwilligers (ook niet-kerkelijk)*
- *Communicatieplan maken: meer verbinding binnen kerk en naar buiten:*
  - *Kerkblad, website, sociale media, etc.*

Financiën

Onze kerkelijke gemeente heeft al een aantal jaren te maken met een financieel tekort op de exploitatie. Dat tekort loopt in de tienduizenden euro's per jaar. De kosten voor het kerkgebouw vormen daar een belangrijke oorzaak voor. De verwachting is dat door verdergaande vergrijzing en krimp de tekorten zullen toenemen. Enerzijds omdat er minder inkomsten zijn en anderzijds omdat de kosten zullen stijgen.

In 2019 is de Stichting Behoud Brielse Dom opgericht met als doel geld te genereren voor het onderhoud van de kerk. Er is de hoop dat deze stichting daarin zal slagen. Op dit moment is het nog volstrekt onduidelijk of dat ook gaat lukken. Afsproken is dat er na drie jaar een evaluatie zal plaatsvinden.

De komende drie jaren zal duidelijk moeten worden of deze constructie substantieel bij gaat dragen aan de almaar stijgende kosten van het gebouw Catharijnekerk. Als in de loop van de komende tijd blijkt dat dit niet het geval is, dan zal de PGB genoodzaakt zijn om het gebouw af te stoten aan bijvoorbeeld de Gemeente Brielle (of een stichting) en het terug te huren voor de erediensten en eventuele rouw- en trouwdiensten. Gedurende de periode van dit beleidsplan willen we de gemeente voorbereiden op dit mogelijke scenario.

Samengevat:

- *Al een aantal jaren tekorten op exploitatie*
- *Kosten kerkgebouw belangrijke oorzaak*
- *Verwachting vergrijzing en krimp en stijging kosten*
- *Dus toename tekorten*
- *Als missie Stg. BBD onverhoopt niet slaagt: eigendom kerkgebouw afstoten*

Tenslotte

Na het vaststellen van dit beleidsplan gaat het werk beginnen. De verschillende onderdelen moeten concreet worden uitgewerkt in werkplannen en de genoemde acties moeten worden opgepakt.

Een van de eerste acties is het opstellen van een profielschets voor een nieuwe predikant, op basis van dit beleidsplan. Daarna zal er een beroepingscommissie worden ingesteld, zal er een vacature worden opengesteld en zal de beroeping plaatsvinden van een nieuwe predikant.

Wat betreft deze en de andere acties en werkplannen: schouders eronder en ..... aan de slag!

Samengevat:

- *Vaststellen beleidsplan*
- *Concretisering onderdelen in werkplannen*
- *Opstellen profiel nieuwe predikant / instellen beroepingscommissie*
- *Vacature en beroeping nieuwe predikant*
- *Schouders eronder en .... aan de slag!!*

Bijlage 1

Leeftijdsopbouw PGB 2019

Leeftijdsgroep	Aantal leden	%
0-10 jaar	35	3
11-20 jaar	100	8
21-30 jaar	59	5
31-40 jaar	47	4
41-50 jaar	115	9
51-60 jaar	195	16
61-70 jaar	238	19
71-80 jaar	264	21
81-90 jaar	165	13
91-100 jaar	24	2
TOTAAL	1242	100

Bijlage 2

WAAR ZIJN WE TROTS OP?

- Grootste goede doelen organisatie Brielle
- Beheer religieus cultureel erfgoed
  - Catharijnekerk
  - Sjoel
- Culturele Commissie
- Bieden van hulp / luisterend oor
- Aandacht voor elkaar (bloemengroet)
- Inzet van veel vrijwilligers
- Verdieping van geloof
- Organisatie van maaltijden
- Bijdragen aan de samenleving
- Bijdrage PGB en gemeenteleden aan:
  - Rommelmarkt
  - Voedselbank
  - Wereldwinkel
  - Repaircafe
  - Catharina Gasthuis en Plantage
- Toeristenbezoek
- Kerkblad
- Relatief veel jonge mensen in ambt
- Zoveel schitterende initiatieven
- .....

Bijlage 3

WAT ZIJN ONZE UITDAGINGEN?

- Teruglopend ledental
- Teruglopend kerkbezoek
- 80% VVB van 20% (oudere) leden
- Stijgende kosten
- Plek van kerk in samenleving: niet vanzelfsprekend
- Vergrijzing vrijwilligers
- Verminderde formatie predikanten
- Vinden ambtsdragers
- Contact kerk – scholen
- Betrekken jeugd
- (Interkerkelijk) jeugdwerk
- Communicatie via nieuwe media
- Gebruik beamer
- Met elkaar in gesprek blijven
- Informele ontmoeting
- Themadiensten / speciale vieringen
- ...